

mutta se tuli lähinnä työpaikoilta hallituksen muodostajakysymyksessä syntyneen kiusallisen tilanteen vuoksi. Hän ei voinut ymmärtää sitä, että piirikokouksilla ei olisi oikeutta arvostella ryhmän toimintaa. Esitetyn arvostelun taustana oli puolueen arvovallan menetys. Väyrynen katsoi, että emme ole vastuussa vain kansalle, vaan myös puolueelle, koska emme olisi täällä ilman puoluetta. Hänen mielestään sääntöjen mukaan tietty alistussuhde on olemassa puolueen ja ryhmän välillä.

Rodén huomautti, että arvostelu Fagerholmin tapauksessa on kohdistettu lähinnä siihen, että Fagerholm ei ollut antanut ennakkoon suostumustaan. Hän oli muistavinaan, että myöskään Pitsinki ei ollut antanut mitään varmaa vastausta, vaan hänenkin kanssa oli ainoastaan keskusteltu alustavasti niin kuin Fagerholminkin kanssa. Rodénin mielestä vika oli siinä, että asia hoidettiin alunalkaen joustamattomasti ja huonosti ja että tästä olisi otettava oppia. Rodénin mielestä tällä hetkellä pitäisi olla kaikki edellytykset ryhmän ja puolue-toimikunnan suhteiden hoitamiseksi, koska mm. ryhmän puheenjohtaja on puolue-toimikunnan jäsen. Hän pyysi myös puolue-toimistoa antamaan selvityksen siitä, miksi kansanedustajia ei tarvita puhujina piirin alueella järjestettävissä tilaisuuksissa. Tämän havainnon hän ilmoitti ainakin tehneensä oman piirin osalta.

Kalavaisen mielestä puolue-neuvostossa käyty keskustelu oli katsottava arvosteluksi aiemmin tehdyistä hätiköidyistä päätöksistä. Tästä syystä hänen mielestään olisi ollut turhaa lähteä selvittämään sitä, miksi tällaisia päätöksiä oli tehty, varsinkin kun sen jälkeen puolue-toimikunta ja ryhmä olivat löytäneet toisensa ja saaneet hyvän lopputuloksen aikaan. Hänen mielestään olisi myös ollut tarpeetonta lähteä ojentelemaan toista ryhmän jäsentä, koska hän ei siellä

esiintynyt ryhmän edustajana, vaan oman piirinsä edustajana. Sen sijaan Kalavainen katsoi, että tässä kokouksessa voidaan asiasta puhua.

Aallon mielestä puoluenevosto on valvova elin, ja se voi puuttua ryhmän toimenpiteisiin, jos ryhmä on menetellyt sääntöjen vastaisesti. Hän ei pitänyt sanaa "työrukkanen" onnistuneena ja katsoi, että Luja esiintyi tahdittomasti muita ryhmän jäseniä kohtaan.

Laaksonen yhtyi siihen, että puolueen sääntöjä ja ryhmän sääntöjä olisi selvitettävä toimivaltakysymyksissä ja toivoi, että tässä työssä olisi mukana myös ryhmän edustaja.

Paasion mielestä käyty keskustelu osoittaa, että kaikki ei ole kohdallaan toimivaltakysymyksissä. Hänen mielestään puolue-toimikunta ja ryhmä ovat eräällä tavalla tasapainoiset tekijät. Puolue-toimikunta valvoo puoluekenttää ja ryhmän toimintasektorina on parlamentti, mutta sen sijaan hallituskysymyksessä säännöt kaipaavat selvennystä toimivallan jaon suhteen. Paasio piti ainoana käyttökelpoisena menettelytapana nykyvaiheessa sitä menettelyä, jota noudatettiin Koiviston nimityskysymyksessä. Paasion käsityksen mukaan henkilökysymykset hallituksesta puheenollen eivät luonteensa vuoksi voi kuulua puolue-neuvoston ratkaistaviin kysymyksiin. Hän totesi, että ministerivalinnoissa on noudatettu lähinnä kahta menettelytapaa. On menetelty joko niin, että hallituksen muodostaja on pyytänyt ryhmän luottamusta tietyille valitsemilleen henkilöille tai sitten ryhmä on ilman tällaista ehdollepanoa valinnut ministerit. Paasion mielestä ei pidä väheksyä kummankaan sen paremmin ryhmän kuin puolue-toimikunnankaan merkitystä, koska näillä molemmilla on omat tehtäväkenttänsä. Hän huomautti myös, että hänen mielestään puolueen vastuu ei sillä vähene, että puolueen puheenjohtaja ja pääministeri eivät ole sama henkilö. Hän piti tässä suhteessa tehtyjä päätöksiä hätiköityinä.

Myös Paasio yhtyi siihen, että sääntöjen tarkistusta vallanjakokysymyksessä tarvitaan.

Paasion mielestä vuotoasia on erittäin vakava. Hänen mielestään tällainen tilanne johtaa siihen, että kohta ei uskalla avata suutaan missään. Viime päivinä tapahtuneiden vuotojen kohdalla ei voi olla kysymys yksinomaan sanomalehtimiesten hakuammunnasta.

Paasion mielestä tilanne puolueessa ei tällä hetkellä ole kovin miellyttävä, koska on havaittavissa, että pyrkimyksenä ei ole yksinomaan hoitaa yleistä linjaa, vaan myös henkilökysymyksiä. Hänen mielestään, mitä yleiseen linjaan tulee, niin enemmistö lienee tällä hetkellä yhteistyölinjan kannalla. Hänen mielestään vallitsevissa oloissa olisi erittäin valittavaa, jos se hallituspohja hajoaisi, joka vaalien jälkeen on saatu aikaan. Hänen mielestään yleisen linjan kannalta huipentuma tulee olemaan seuraava puoluekokous ja epäili, että tietynlaista valmentautumista siihen voi olla tapahtumassa. Hänen mielestään viime puolueeneuvoston kokouksessakin oli havaittavissa vielä tiettyä kärjistystä, joka hänen käsityksensä mukaan johtui valitsijamiesvaaleihin omaksutusta kannasta. Paasio katsoi kuitenkin, että ne jotka arvostelevat tehtyä ratkaisua, tuskin ovat ajatelleet, mihin muunlainen ratkaisu olisi johtanut. Lopuksi Paasio kehotti ryhmän ja puolueen jäseniä olemaan valveilla, koska on varauduttava siihen, että kepun taholta voidaan tehdä hallitusohjelmaan vaatimuksia, joihin emme voi yhtyä ja tämä puolestaan voi johtaa aivan uuteen tilanteeseen.

Kokkolan mielestä puolueen sisällä näyttää olevan henkilöitä, jotka haluavat vahingoittaa puoluetta ja hän viittasi viimepäivien vuotoihin ja vaati, että tällaiset "spionit" olisi paljastettava.

Niskanen mainitsi, että hän voi kokemuksesta esittää sellaisen vaatimuksen, että palkatun puolueen henkilökunnan olisi pysyttävä irti henkilövalinnoista.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja huomautti, että hän ei voi olla toteamatta, että kitkaa on ollut puoluetoimikunnan ja ryhmän välillä. Lisäksi hän huomautti, että viimepäivien tapauksista puhuttaessa on kuitenkin selvää, että puoluetoimikunta ei ole tarkoittanut ehdotuksillaan mitään pahaa ja hän korosti viimeksi tehdyn yksimielisen päätöksen merkitystä. Hän totesi myös puolue neuvoston sääntöjen tarkistusta koskevan päätöksen todeten samalla, että asiaan palataan ryhmässä kun puoluetoimikunta on ryhtynyt käytännön toimiin sääntöjen muuttamiseksi. Puheenjohtaja kiinnitti vielä kerran vakavasti huomiota vuotokysymykseen. Puheenjohtaja ilmoitti, että keskustapuolue on pyytännyt neuvotteluja elatusapujen ennakkojen korotuskysymyksessä, mutta hän oletti, että ryhmä pysynee entisessä päätöksessään, eikä keskustapuolueen neuvottelutarjous anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Ryhmä yhtyi puheenjohtajan esitykseen.

4 §.

Annettiin selvitys kirjallisena puoluetuen jakamisesta niille, jotka sitä edellisessä kokouksessa olivat tiedustelleet.

Puheenjohtaja

Vuokola

Sihteeri

Sam. Holm

Pöytäkirja tarkastettu:

Urho Mäkelä

Vuokola

# SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maaillo* kuun *5* p:nä 19. *68* klo *18.00*

|                                                  | Jaa | Ei |                                          | Jaa | Ei |
|--------------------------------------------------|-----|----|------------------------------------------|-----|----|
| Aalto, <i>Lyly</i>                               |     |    | <i>Pöytäkirja</i> Mattila, <i>Veikko</i> |     |    |
| Ahonen, <i>Arvo</i>                              |     |    | <i>puheenjohtaja</i> Mäkelä, <i>Uuno</i> |     |    |
| Brellin, <i>Reino</i>                            |     |    | Mäkinen, <i>Väinö</i>                    |     |    |
| Burman, <i>Pauli</i>                             |     |    | Nevalainen, <i>Valde</i>                 |     |    |
| Eskman, Margit                                   |     |    | Niskanen, <i>Esko</i>                    |     |    |
| Flinck, <i>Anni</i>                              |     |    | Paananen, <i>Ilmo</i>                    |     |    |
| Haspasalo, <i>Kalevo</i>                         |     |    | Paasio, <i>Rafael</i>                    |     |    |
| Helme, <i>Antti</i>                              |     |    | Paasivuori, <i>Työ</i>                   |     |    |
| Helle, <i>Veikko</i>                             |     |    | Partanen, <i>Engle</i>                   |     |    |
| Hellsten, <i>Voitto</i>                          |     |    | Pennanen, <i>Antti</i>                   |     |    |
| Heurlin, Kaarlo <i>ilms.</i>                     |     |    | Perheentupa, <i>Antti-V.</i>             |     |    |
| Hostila, <i>Sylvio</i>                           |     |    | <del>Ritsinki, Kaarlo</del>              |     |    |
| Häkälä, <i>Heikki</i>                            |     |    | Puntila, <i>L.</i>                       |     |    |
| Härkinen, <i>Eino</i>                            |     |    | Raunio, <i>Eino</i>                      |     |    |
| Jalavainen, <i>Mauri</i>                         |     |    | Rodén, <i>Akseli</i>                     |     |    |
| <i>Korkkainen Seppo</i><br>Korhonen, <i>Urho</i> |     |    | Salama, <i>Aune</i>                      |     |    |
| Knuuttila, <i>Sakari</i>                         |     |    | Salo, Arvo <i>ilms.</i>                  |     |    |
| Kokkola, <i>Veikko</i>                           |     |    | Sandelin, <i>Valdemar</i>                |     |    |
| Koskinen, <i>Artturi</i>                         |     |    | Siltanen, <i>Sylvio</i>                  |     |    |
| Kuusi, <i>Pekka</i>                              |     |    | Sirén, <i>Eino</i>                       |     |    |
| Mäkelä, <i>Valde</i>                             |     |    | Takki, Uuno <i>ilms.</i>                 |     |    |
| Laaksonen, <i>Mikko</i>                          |     |    | Terästö, <i>Edla</i>                     |     |    |
| Leskinen, Väinö <i>ilms.</i>                     |     |    | Tikkanen, <i>Viljo</i>                   |     |    |
| Lilqvist, <i>Borje</i>                           |     |    | Vilponiemi, <i>Väinö</i>                 |     |    |
| Lindeman, <i>Lars</i>                            |     |    | Virtanen, <i>Viljo</i>                   |     |    |
| Linna, <i>Ilmarinen</i>                          |     |    | Voutilainen, <i>Urho</i>                 |     |    |
| Luja, <i>Sinikka</i>                             |     |    | Väyrynen, <i>Antero</i>                  |     |    |
| Matilainen, <i>Kalle</i>                         |     |    | <i>Raattikainen</i><br><i>Korhonen</i>   |     |    |

Myös Paasio yhtyi siihen, että sääntöjen tarkistusta vallanjakokysymyksessä tarvitaan.

Paasion mielestä vuotoasia on erittäin vakava. Hänen mielestään tällainen tilanne johtaa siihen, että kohta ei uskalla avata suutaan missään. Viime päivinä tapahtuneiden vuotojen kohdalla ei voi olla kysymys yksinomaan sanomalehtimiesten hakuammunnasta.

Paasion mielestä tilanne puolueessa ei tällä hetkellä ole kovin miellyttävä, koska on havaittavissa, että pyrkimyksenä ei ole yksinomaan hoitaa yleistä linjaa, vaan myös henkilökysymyksiä. Hänen mielestään, mitä yleiseen linjaan tulee, niin enemmistö lienee tällä hetkellä yhteistyölinjan kannalla. Hänen mielestään vallitsevissa oloissa olisi erittäin valittavaa, jos se hallituspohja hajoaisi, joka vaalien jälkeen on saatu aikaan. Hänen mielestään yleisen linjan kannalta huipentuma tulee olemaan seuraava puoluekokous ja epäili, että tietynlaista valmentautumista siihen voi olla tapahtumassa. Hänen mielestään viime puolueeneuvoston kokouksessakin oli havaittavissa vielä tiettyä kärjistystä, joka hänen käsityksensä mukaan johtui valitsijamiesvaaleihin omaksutusta kannasta. Paasio katsoi kuitenkin, että ne jotka arvostelevat tehtyä ratkaisua, tuskin ovat ajatelleet, mihin muunlainen ratkaisu olisi johtanut. Lopuksi Paasio kehotti ryhmän ja puolueen jäseniä olemaan valveilla, koska on varauduttava siihen, että kepun taholta voidaan tehdä hallitusohjelmaan vaatimuksia, joihin emme voi yhtyä ja tämä puolestaan voi johtaa aivan uuteen tilanteeseen.

Kokkolan mielestä puolueen sisällä näyttää olevan henkilöitä, jotka haluavat vahingoittaa puoluetta ja hän viittasi viimepäivien vuotoihin ja vaati, että tällaiset "spionit" olisi paljastettava.

Niskanen mainitsi, että hän voi kokemuksesta esittää sellaisen vaatimuksen, että palkatun puolueen henkilökunnan olisi pysyttävä irti henkilövalinnoista.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja huomautti, että hän ei voi olla toteamatta, että kitkaa on ollut puoluetoimikunnan ja ryhmän välillä. Lisäksi hän huomautti, että viimepäivien tapauksista puhuttaessa on kuitenkin selvää, että puoluetoimikunta ei ole tarkoittanut ehdotuksillaan mitään pahaa ja hän korosti viimeksi tehdyn yksimielisen päätöksen merkitystä. Hän totesi myös puolueen neuvoston sääntöjen tarkistusta koskevan päätöksen todeten samalla, että asiaan palataan ryhmässä kun puoluetoimikunta on ryhtynyt käytännön toimiin sääntöjen muuttamiseksi. Puheenjohtaja kiinnitti vielä kerran vakavasti huomiota vuotokysymykseen. Puheenjohtaja ilmoitti, että keskustapuolue on pyytänyt neuvotteluja elatusapujen ennakkojen korotuskysymyksessä, mutta hän oletti, että ryhmä pysynee entisessä päätöksessään, eikä keskustapuolueen neuvottelutarjous anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Ryhmä yhtyi puheenjohtajan esitykseen.

4 §.

Annettiin selvitys kirjallisena puoluetuen jakamisesta niille, jotka sitä edellisessä kokouksessa olivat tiedustelleet.

Puheenjohtaja

Vuorokari

Sihteeri

Th. Holm

Pöytäkirja tarkastettu:

U. Mäkelä

Veikko Mäkelä

# SIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maaila* kuun *5* p:nä 19. *68* klo *18.00*

|                                | Jaa | Ei |                                   | Jaa | Ei |
|--------------------------------|-----|----|-----------------------------------|-----|----|
| Aalto, <i>Lyli</i>             |     |    | <i>Pöytäkirja</i> Mattila, Veikko |     |    |
| Ahonen, Arvo                   |     |    | <i>Pöytäkirja</i> Mäkelä, Ulla    |     |    |
| Brellin, Reijo                 |     |    | Mäkinen, Väinö                    |     |    |
| Burman, Pauli                  |     |    | Nevalainen, Valde                 |     |    |
| Eskman, Margit                 |     |    | Niskanen, Esko                    |     |    |
| Flinck, Anni                   |     |    | Paananen, Ilmo                    |     |    |
| Haapasaalo, Kalevo             |     |    | Paasio, Rafael                    |     |    |
| Haima, Artti                   |     |    | Paasivuori, Tyne                  |     |    |
| Hella, Veikko                  |     |    | Partanen, Engle                   |     |    |
| Hellman, Voldemar              |     |    | Pennanen, Antti                   |     |    |
| al Heurlin, Kaarlo <i>ilmi</i> |     |    | Perheentupa, Antti-V.             |     |    |
| Hosio, Sulo                    |     |    | <del>Ritsinki, Kaarlo</del>       |     |    |
| Hylkylä, Heikki                |     |    | Puntila, L. A.                    |     |    |
| Heldén, Eero                   |     |    | Raunio, Eino                      |     |    |
| Kalvainen, Matori              |     |    | Rodén, Akseli                     |     |    |
| <i>Korkinen Seija</i>          |     |    | Salama, Aune                      |     |    |
| Kemuri, Urho                   |     |    | Salo, Arvo <i>ilmi</i>            |     |    |
| Knuutila, Sakari               |     |    | Sandelin, Valdemar                |     |    |
| Kokkola, Veikko                |     |    | Siltanen, Syvä                    |     |    |
| Koskinen, Artturi              |     |    | Sirén, Eino                       |     |    |
| Kuusela, Pekka                 |     |    | Takki, Uuno <i>ilmi</i>           |     |    |
| Käkölä, Valto                  |     |    | Terästö, Eeli                     |     |    |
| Laaksonen, Mikko               |     |    | Tikkanen, Viljo                   |     |    |
| Leskinen, Väinö <i>ilmi</i>    |     |    | Vilponiemi, Väinö                 |     |    |
| Lilqvist, Börje                |     |    | Virtanen, Viljo                   |     |    |
| Lindeman, Lars                 |     |    | Voutilainen, Uki                  |     |    |
| Linna, Ilmari                  |     |    | Väyrynen, Antero                  |     |    |
| Luja, Sinikka                  |     |    | <i>Pöytäkirja</i>                 |     |    |
| Matilainen, Kalle              |     |    | <i>Koristo</i>                    |     |    |

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin Eduskuntatalossa 7 päivänä maaliskuuta 1968 alkaen klo 15.00. Puhetta johti Veikko Helle. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi allekirjoittanut I. J. Kolamo. Pöytäkirjan tarkastajat Väinö Mäkinen ja Valde Nevalainen.

1 §.

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja saattoi ryhmän tiedoksi erinäisiä ilmoitusasioita.

2 §.

Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti ryhmä valitsi edustajikseen perustettavaan ylimääräiseen valiokuntaan, lakivaliokunta II:een, joka tulee käsittelemään hallituksen esitystä sotaväen rikoslain uudistamiseksi, valittiin varsinaisiksi jäseniksi Esko Niskanen, Mikko Laaksonen, Sakari Knuuttila, Eino Sirén ja Reino Breilin sekä varajäseniksi Antti-Veikko Perheentupa ja Uljas Mäkelä.

3 §.

Käsiteltiin ryhmän tilit ja ryhmän tilintarkastajien lausunto. Rahastonhoitaja Meeri Kalavaisen esitettyä tilikertomuksen ja puheenjohtajan luettua tilintarkastajien lausunnon ja Lyyli Aallton ja Perheentuvan kiinnitettyä huomiota yhteellisen suureen säästöön ja mahdollisuuksiin ryhmän toiminnan tehostamiseksi ja ryhmän puheenjohtajan ilmoitettua, että tähän asiaan tullaan palaamaan seuraavan asian yhteydessä, päätti ryhmä vahvistaa tilit vuodelta 1967 ja myöntää toimikunnalle

ja muille vastuuvollisille vapautuksen vuoden 1967 asioiden ja tilin hoidosta. Katso Liitteet.

4 §.

Puheenjohtaja selosti ryhmälle toimikunnan ehdotusta vaalitaistelurahaston muodostamiseksi ryhmäveroina kerätyistä varoista. Tarkoituksena olisi kuluvan vaalikauden päätyttyä jakaa viisisataa markkaa kutakin ryhmän jäsentä kohti käytettäväksi vaalitaisteluun, kuitenkin niin, että tarkemmat ohjeet rahaston käytöstä ja jakotavasta vahvistettaisiin myöhemmin.

Toimikunnan ehdotus hyväksyttiin.

5 §.

Sandelin totesi, että ryhmän jäseniltä kannettava piirivero on hyvin erilainen suuruudeltaan eri piireissä ja hän esitti toivomuksen, että tulevissa piirikokouksissa saataisiin jokin järjestys asiaan.

Keskustelun jälkeen ryhmä päätti kehottaa puoluetoimikuntaa tekemään piireille esityksen yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi kansanedustajien piiriveroasiassa.

6 §.

Puheenjohtaja ilmoitti ryhmälle, että hallitusohjelmaa laativassa työryhmässä oli valmistunut ehdotus hallitusohjelmaksi, mutta sitä ei ole vielä saatettu ryhmien käsittelyyn, koska se saatetaan tiedoksi suurelle neuvottelukunnalle vasta tänä iltana. Hän ilmoitti edelleen, että ryhmän toimikunnassa asiaa käsiteltäessä lähdettiin siitä, että tässä kokouksessa saataisiin asiasta suullinen selostus, mutta sekin on nyt mahdotonta, koska yksikään työryhmän jäsen ei ole paikalla. Puheenjohtaja ehdotti, että ryhmä kokoontuisi seuraavana

aamuna klo 9.00 käsittelemään mainittua hallitusohjelmaa.

Puheenjohtajan selvitys ja ehdotus hyväksyttiin.

### 7 §.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Pekka Kuusi selosti ulkoasiain valiokunnassa valmistunutta ja sen yksimielisesti hyväksymää ehdotusta valtiopäiväjärjestyksen täydentämiseksi. Sen mukaan valiokunnassa on todettu, että voimassaolevat säännökset ja vallitseva käytäntö saattavat niin ajallisessa kuin asiallisessa suhteessa rajoittaa tarpeelliseksi katsottavan ulkopoliittisen keskustelun käymistä. Siitä syystä valiokunta ehdottaakin valtiopäiväjärjestystä täydennettäväksi niin, että se tekisi mahdolliseksi käydä eduskunnassa täysistunnoissa erilisiä yleisiä ulkopoliittisia keskusteluja ja tekisi myös mahdolliseksi sen, että ulkoasiain valiokunta voi kokoontua myös valtiopäivien keskeydyttyä omasta aloitteestaan eikä vain hallituksen kutsusta.

Koska kysymys on perustuslain muuttamisesta ja näin ollen asiaa vaatii huolellista tutkimista ja valmistelemista, ei ulkoasiainvaliokunta pidä tarkoituksenmukaisena, että mainittuun lainsäädäntöuudistukseen ryhdyttäisiin lakialoitteen pohjalta, vaan asiasta olisi saatava hallituksen esitys.

Selostuksensa lopuksi Kuusi ehdotti, että ryhmä hyväksyisi mainitut ehdotukset valtiopäiväjärjestyksen täydentämiseksi ja hyväksyisi myös ehdotuksen siitä, että ryhmän puheenjohtajien tukemana käännyttäisiin valtioneuvoston puoleen toimenpiteisiin ryhtymiseksi.

Keskustelussa Punttila pyysi saada kannattaa Kuusen tekemiä ehdotuksia, koska hänen mielestään asia on riittävästi tutkitu myös tieteellisellä tasolla.

Niskanen esitti toivomuksen, että myös puolustusasiain valiokunnan asema ja tehtävät otettaisiin tarkasteltavaksi, jotta se voisi puuttua muihinkin asioihin kuin vain "asevelvollisten päivärahakysymyksiin". Hänen mielestään valiokunta on yhtä tyhjän kanssa tällä hetkellä.

Mattila pelkäsi, että laajat ulkopoliittiset keskustelut täysistunnoissa voisivat tuoda mukanaan säröjä siihen ulkopoliittiseen yksimielisyyteen, joka tällä hetkellä on vallalla ja näin ollen niistä voisi olla haittaakin.

Burman kannatti myös Kuusen tekemiä ehdotuksia, mutta oli sen sijaan sitä mieltä, että kysymys puolustusasiain valiokunnan aseman korostamisesta ei liity tähän asiaan, koska turvallisuuspoliittiset ja puolustuspoliittiset kysymykset ovat hänen mielestään lähempänä ulkopolitiikkaa kuin niitä asioita, joita puolustusvaliokunta käsittelee.

Käkelä varoitti mm. puolustusasiainvaliokunnan kohdalla turhista vouhotuksista, eikä hän suositellut liian pitkälle menevää keskustelua puolustuslaitoksesta, koska se voisi koitua puolustuslaitoksen vahingoksi.

Salo katsoi, että puolustusasiain valiokunnalla ei nykyisellään ole mitään tekemistä, koska se tekee ratkaisunsa juuri niin kuin pääesikunta sanoo, ja hän kannatti Niskasen tekemää ehdotusta.

Keskustelun päätyttyä ryhmä päätti periaatteessa hyväksyä ulkoasiain valiokunnan ehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen täydentämiseksi ja ryhmä päätti edelleen hyväksyä ehdotetun menettelytavan asian saattamiseksi muodostettavan uuden hallituksen tiedoksi. Sen sijaan ryhmä päätti jättää puolustusasiain valiokunnan työ tarkistamista koskevan ehdotuksen valiokuntaryhmän valmisteltavaksi.

8 §.

TV- ja radiolupamaksujen korotus

Flinck ja Ahonen ottivat esiin kysymyksen radio- ja TV-lupamaksujen korottamisesta, koska julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan Yleisradion johtokunta on käsitellyt asiaa ja päättänyt ehdottaa radion hallintoneuvostolle lupamaksuja korotettavaksi.

Puheenjohtaja huomautti, että hallintoneuvosto ei ole tällaista asiaa käsitellyt, eikä ole voinutkaan käsitellä, koska mitään virallista tietoa asiasta hallintoneuvostolle ei ole saapunut ja hän esitti harkittavaksi, onko aiheellista asiasta käydä keskustelua Kauppalehden tietojen perusteella ja varsinkin kun hallintoneuvoston puheenjohtaja ei ole paikalla.

Flinck ja Koskinen ehdottivat kuitenkin, että ryhmä jo tässä kokouksessa ilmaisisi suunniteltuja korotuksia vastustavan kantansa.

Puheenjohtaja ehdotti, että päätöksenteko siirrettäisiin seuraavaan kokoukseen, jossa myös hallintoneuvoston puheenjohtaja olisi paikalla emmekä näin liiaksi perustaisi kantaamme Kauppalehden artikkeliin.

Useissa puheenvuoroissa ilmaistiin korotuksia vastustava kanta ja vaadittiin ryhmältä selvää päätöstä asiassa.

Raunio tiesi kertoa, että radion hallintoneuvoston puheenjohtaja oli ilmoittanut valtioneuvostolle, että hallintoneuvosto ei tule esittämään lupamaksuja korotettavaksi, ellei sillä ole takeita siitä, että valtioneuvosto tulee ehdotuksen hyväksymään. Raunio oletti, että ei ainakaan nykyinen toimitusministeristö tule hyväksymään lupamaksujen korottamista.

Niskanen ehdotti, että jos ryhmä ilmaisee lupamaksujen korotusta vastustavan kantansa, niin se voisi samalla ehdottaa,

että nimenomaan myöhäisohjelmia television puolella vähennettäisiin.

Keskustelun päätyttyä ryhmä päätti saattaa julkisuuteen, että se vastustaa radio- ja TV-lupamaksujen suunniteltuja korotuksia.

Puheenjohtaja

Väinö Lehto

Sihteeri

Henri Holm

Pöytäkirja tarkastettu:

L. O. Pihlman

Jane Pulkkinen

# SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maalisk.* kuun *7* p:nä 19*68* klo *15.00*

|                                   | Jaa | Ei |                                        | Jaa | Ei |
|-----------------------------------|-----|----|----------------------------------------|-----|----|
| Aalto, <i>Lyyli</i>               |     |    | Mattila, <i>Veikko</i>                 |     |    |
| Ahonen, <i>Arvo</i>               |     |    | Mäkelä, <i>Ujas</i>                    |     |    |
| Brellin, <i>Reijo</i>             |     |    | <i>Pöyhönen</i> Mäkinen, <i>Väinö</i>  |     |    |
| Burman, <i>Pauli</i>              |     |    | <i>Iskari</i> Nevalainen, <i>Valde</i> |     |    |
| Eskman, <i>Margit ilon</i>        |     |    | Niskanen, <i>Esko</i>                  |     |    |
| Flinck, <i>Anni</i>               |     |    | Paananen, <i>Ilmo</i>                  |     |    |
| Haapasalo, <i>Kalervo</i>         |     |    | Paasio, <i>Rafael</i>                  |     |    |
| Haima, <i>Antti</i>               |     |    | Paasivuori, <i>Tyyne</i>               |     |    |
| Halla, <i>Veikko</i>              |     |    | Partanen, <i>Engio</i>                 |     |    |
| Heikkinen, <i>Voitto</i>          |     |    | Pennanen, <i>Antti</i>                 |     |    |
| af Haurlin, <i>Kaarlo ilon</i>    |     |    | Perheentupa, <i>Antti</i>              |     |    |
| Hovila, <i>Sulo ilon</i>          |     |    | <del>Ritsinki</del> , <i>Kaarlo</i>    |     |    |
| Hylsälä, <i>Heikki</i>            |     |    | Puntila, <i>L. A</i>                   |     |    |
| Hämäläinen, <i>Eero ilon</i>      |     |    | Raunio, <i>Eino</i>                    |     |    |
| Kajala, <i>Meeri</i>              |     |    | Rodén, <i>Akseli</i>                   |     |    |
| <i>Kajala</i> Knuuti, <i>Urho</i> |     |    | Salama, <i>Aune</i>                    |     |    |
| Knuuttila, <i>Sakari</i>          |     |    | Salo, <i>Arvo</i>                      |     |    |
| Kokkonen, <i>Veikko ilon</i>      |     |    | Sandelin, <i>Valdemar</i>              |     |    |
| Koskinen, <i>Artturi</i>          |     |    | Siltanen, <i>Sylv</i>                  |     |    |
| Kuusi, <i>Pekka</i>               |     |    | Sirén, <i>Eino</i>                     |     |    |
| Kärälä, <i>Valto</i>              |     |    | Takki, <i>Uuno ilon</i>                |     |    |
| Laakeonen, <i>Mikko</i>           |     |    | Terästö, <i>Edla</i>                   |     |    |
| Leskinen, <i>Väinö</i>            |     |    | Tikkanen, <i>Ville</i>                 |     |    |
| Lilqvist, <i>Bor</i>              |     |    | Vilponiemi, <i>Väinö</i>               |     |    |
| Lindeman, <i>Lars</i>             |     |    | Virtanen, <i>Viljo</i>                 |     |    |
| Linna, <i>Ilmari</i>              |     |    | Voutilainen, <i>Uki</i>                |     |    |
| Luja, <i>Sinikka</i>              |     |    | Väyrynen, <i>Antero</i>                |     |    |
| Matilainen, <i>Kalle</i>          |     |    |                                        |     |    |

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 8 päivänä maaliskuuta 1968 alkaen klo 9.00. Puhetta johti Veikko Helle. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi allekirjoittanut I.J. Kolamo. Pöytäkirjan tarkastajat Esko Niskanen ja Tyyne Paasivuori.

1 §.

#### Hallituskysymys

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja totesi, että tämä ylimääräinen ryhmäkokous oli kutsuttu koolle siinä tarkoituksessa, että ryhmä voisi käsitellä hallitusohjelmaluonnosta, mutta suunnitelmat eivät ole pitäneet paikkaansa, vaan tämä kokous muodostuu yksinomaan informaatiotilaisuudeksi, koska vastoin odotuksia mitään lopullista luonnosta hallitusohjelmaksi ei voitukaan esitellä edellisenä iltana kokoontuneelle suurelle neuvottelukunnalle. Tämän jälkeen puheenjohtaja luovutti puheenvuoron hallituksen muodostajalle, joka totesi mm. seuraavaa.

Hallitusohjelmaluonnosta laadittaessa ei ole tällä kertaa törmätty normaaleihin kiistakysymyksiin. Hankalin kysymys tällä hetkellä on se, voiko hallitus ottaa ratkaistavaksi tulopoliittisia ongelmia. Keskustapuolue haluaisi saada tiedot siitä, miten taloudellisen elämän kannalta keskeiset ratkaisut tulevat muodostumaan. On syntynyt tilanne, jossa voidaan kysyä, pitääkö ensin olla hallitus, joka voi neuvotella etujärjestöjen kanssa, vai pitääkö ensin etujärjestöiltä saada tiettyjä kannanottoja, jotta hallitus saataisiin syntymään.

Koiviston mielestä on olemassa virheellisiä käsityksiä siitä, mitä valtuuslailla voitaisiin saada aikaan. Kun 50-luvun alkupuolella olivat valtuuslait voimassa, niin tänä aikana

oli harvinaisen runsaasti kuitenkin työtaisteluja. Valtuuslaki ei sinänsä ole mikään lopullinen ratkaisu, koska ammatillisia järjestöjä eivät hallitse mitkään puolueet.

Terveydenhoitohenkilökunnan lakosta Koivisto totesi, että jos se lakkolaisten kannalta johtaa myönteiseen tulokseen, niin se vetää juurineen niitä pidäkkeitä, joilla tätä hommaa on pidetty kasassa.

Koivisto oletti, että kun viikonvaihte on ylitetty, niin olemme hallituskysymyksessä jälleen viisaampia, eikä hän uskonut, että asia olisi kovinkaan huonoissa kantimissa. Ainoa ulospääsy nykyisestä tilanteesta on se, että hallitus muodostetaan ja se lähtee hoitamaan asioita.

Syy siihen, että hallitusneuvotteluissa on syntynyt luova tauko on löydettävissä keskustapuolueen sisäisistä ongelmista.

Lopuksi Koivisto totesi, että hän ei ole vielä menettänyt optimismiaan ja uskoi, että hallitus saadaan aikaan tulevan viikon aikana.

Raatikainen selvitti muutamalla sanalla työryhmän työtä todeten, että ohjelma on joutunut uudelleenkirjoittamisvaiheeseen. Hän totesi edelleen, että Virolaisen suhtautuminen on ollut maltillista, mutta sen sijaan Sukselainen ja Silvola ovat olleet kriittillisiä ja vaatineet konkreettisia esityksiä tulopoliitiikan osalta. Raatikainen piti mahdollisena sitä keskustapuolueen taholta esitettyä vaatimusta, että tulopoliittinen sulku olisi saatava aikaan jo ennen kesäkuuta, mikä merkitsisi sitä, että työntekijät joutuisivat luopumaan kesäkuun palkkatarkistuksista. Työryhmässä Saarinen oli olettanut, että järjestöjä on vaikea saada liikkumaan hallituksen tahdon mukaisesti. Raatikaisen mielestä Liinamaan neuvotteluista on muodostunut myytti ja oletetaan, että näiden neuvottelujen yhteydessä ratkeavat kaikki pulmat. Lopuksi Raatikainen huomautti,

että SKDL:n kanssa vallitsee yksimielisyys siitä, että tärkeintä on saada aikaan hallitus, joka tulee käymään tarvittavia neuvotteluja.

Leskinen huomautti, että vaikka onkin tosiasia, että asia on nyt kiinni kepusta ja tilanne sikäli ihmeellinen, että oppositiossa ovat nyt Sukselainen ja Silvola, niin viikonvaihteen puheissa olisi syytä pitää kieli keskellä suuta.

Laaksonen tiedusteli, mitkä puolueeneuvostossa esitetyistä vaatimuksista on kelpuutettu hallitusohjelmaan ja mitkä niistä on hylätty. Laaksonen totesi myös, että ammattijärjestöt ovat suhtautuneet tulopoliittisiin neuvotteluihin maltillisesti, vaikka ne eivät olekaan tuoneet sitä suoranaisesti julki, koska ne pitävät asiaa luottamuksellisena.

Voutilainen puolestaan tiedusteli, onko jo tässä vaiheessa tullut esiin ajatus yksistään vasemmistovoimiin nojaavasta hallituksesta.

Kuusi suositteli, että työttömyyteen nähden ei otettaisi kovin hurahtanutta kannanottoa, koska yhteiskunnallinen rakenne-muutos on niin voimakas, että edes suunniteltu kasvu ei riitä ratkaisemaan asiaa, ts. työttömyyttä ei ratkaista tässä ja nyt vaan asteittain.

Knuuttila ei yhtynyt Kuusen ajatukseen, vaan väitti, että asia on ratkaistavissa tässä ja nyt ja että kysymys on vain poliittisesta tahdosta.

Partanen piti Kuusen esittämää ajatusta tiedemiehen ajatuk-sena, mutta hän piti vielä vaarallisempaa Knuuttilan esittämää käsitystä, koska sellaisella johdamme vain kärsiviä ihmisiä harhaan.

Flinck tiedusteli samaa kuin Laaksonen edellä.

Mäkelä oli myös sitä mieltä, että työttömyyttä ei voida hoi-taa hetkessä. Mäkelä kiinnitti huomiota siihen tapaan, jolla

korvauslinjaa hoidetaan ja siihen, että työneuvosto antaa jatkuvasti ylityölupia korkeimpiin mahdollisiin määriin.

Perheentupa pelkäsi Knuuttilan esittämiä ajatuksia, koska ne tukevat vennamolaista propagandaa.

Niskanen katsoi, että Knuuttilan esittämät ajatukset ovat tekniikan miesten ajatuksia ja Kuusen esittämät ajatukset sosiaalipolitiikan ajatuksia. Niskasen mielestä tällä hetkellä sosiaalipolitiikkojen ajatuksia kuullaan paremmin kuin käytännön ja tekniikan miesten ajatuksia. Yleisesti käsitetään, että jossakin on mätää ja että jossakin on olemassa paha ristiriita. Siitä syystä ei pidä Knuuttilan ajatuksia huitaista olemattomiin noin vain, totesi Niskanen lopuksi.

Breilin kertoi käytännön esimerkkejä siitä järjettömyydestä, joka on havaittavissa työllisyystöissä ja hänkin totesi, että ristiriitaa on olemassa suuressa määrin eri näkökantojen välillä ja hän yhtyi melkoisessa määrin Knuuttilan esittämiin ajatuksiin.

Koivisto mainitsi, että nyt tapahtuva kehitys on täysin sopusoinnussa SDP:n kehitysnäkemyksen kanssa. Hallitusohjelma on kaikessa olennaisessa SDP:n ohjelma. Kysymys on vain siitä, kuinka paljon meidän täytyy tinkiä mm. työttömyyden osalta siitä nopeasta kehityksestä, johon pyrimme. Koiviston mielestä kysymys ei ole niinkään paljon menopuolen kysymys kuin tulopuolen kysymys, t.s. kysymys on siitä, ottaako valtio itselleen tuloina vain sen, mitä se välttämättä tarvitsee ja jättää muun elinkeinoelämän käytettäväksi, vai ottaako valtio enemmän ja jakaa sen sitten edelleen yksityisen elinkeinoelämän käytettäväksi. Ongelmana tällä hetkellä on se, että alkuelinkeinoista vapautuvaa työvoimaa eivät muut elinkeinot pysty täysin imeämään.

Knuuttila perusteli lähemmin esittämiään ajatuksia todeten, että nämä eivät ole yksin hänen ajatuksiaan, vaan monet arvovaltaiset asiantuntijat ovat hänen kanssaan samaa mieltä. Knuuttila toisti ajatuksen siitä, että työvoiman ja koneiden järkevällä käytöllä voidaan vapauttaa huomattavasti varoja tienrakennuspuolelta mm. huoneenrakennustöihin.

Koivisto huomautti Knuuttilalle, että pulma on siinä, miten työllisyyshuiput täytetään, koska rakennustoiminnan laajentuminen ei paljoakaan vaikuta talvityöttömyyteen, t.s. kysynnys on siitä, mikä työ on vähemmän mieletonnä tehtäväksi, kun pysyviä työpaikkoja ei ole, mutta töitä olisi järjestettävä.

Kuusi totesi väärinkäsitysten välttämiseksi, että hän ilmoittautuu insinöörilinjan kannattajaksi, koska työllisyyslinjassa nykyisellään on paljon mätää, mutta hän huomautti, että työttömyyden rakenne on kuitenkin sellainen, että työttömyyttä ei yksi hallitus pysty ratkaisemaan. Siirtymä maataloudesta on viime vuosina ollut kaksi kertaa suurempi kuin viralliset tilastot ilmoittavat. Niiden mukaan siirtymä olisi 2 % kun se todellisuudessa on kuitenkin 4 %:n luokkaa. Saamme varautua siihen, että edes 4-5 %:n kasvu ei poista työttömyyttä. Lopuksi Kuusi huomautti, että tästä ei ole mitään sinänsä pahaa sanottavissa, koska asiat menevät juuri niin kuin pitääkin.

Käkelän mielestä työllisyysbudjettilupauksesta on pidettävä kiinni. Hän ihmetteli sitä, miksi hallitus ei voi antaa asuntotuotannon veronhuojennuslakia. Hän oli sitä mieltä, että keinottelua ei kylläkään voida estää, mutta se saisi kuitenkin aikaan uutta rakentamista. Käkelä oletti myös, että teollisuuden rakentamista voitaisiin saada nykyistä enemmän liikkeelle.

Laaksonen piti sijoituspankin aikaansaamista tarpeellisena edellyttäen, että se olisi eräänlainen vipppauskassa konkurssien estämiseksi. Hänen mielestään valtion varoja voitaisiin käyttää

nimenomaan tällaiseen tarkoitukseen, koska TVH saa tuhлата omalla sektorillaan kymmeniä miljoonia markkoja.

Pääministerin sihteeri Jaakko Turkka ilmoitti, että hallitus on tehnyt yksimielisen periaatepäätöksen siitä, että asunto-tuotannon veronhuojennuksiin ei enää mennä.

Mattila oletti, että veronhuojennuslailla saataisiin kuitenkin rahaa liikkeelle.

Perheentupa varoitti siitä, että puhuessamme joistakin epäkohdista, emme leimaaisi koko systeemiä mädäksi. Hänen mielestään emme saisi tehdä työllistämisestä sellaista epäjumalaa, jonka takia kaikki muut aspektit aliarvioidaan.

Lillqvistin mielestä työtä kaikille on tärkein kysymys ja kun tähän päästään, niin monta muuta ongelmaa on poistettu.

Hän totesi valittaen, miten paljon palkkariita asuntohallituksessa aiheuttaa haittaa rakennustöiden aloittamiselle.

Mäkinen ehdotti, että ryhmä kokoontuisi kaiken varalta jo maanantaina, eikä tiistaina, jotta emme jälleen kerran joutuisi toteamaan, että meillä on sormet suussa.

Raatikainen ilmoitti, että kun hallitusohjelmaluonnosta laadittiin, niin tarkoituksena oli, että sitä ei annettaisi myöskään kepun ja SKDL:n viikonvaihteen tienoilla kokouksille puolue-elimille. Samalla hän ilmoitti, että kello 17.00 alkavassa neuvottelussa tehdään toisenlainen päätös, niin silloin se luonnollisesti tullaan heti jättämään myös SDP:n päättävälle elimille.

Puntila oletti, että asia ei ole valmis ratkaistavaksi vielä edes tiistaina, ellei mitään ihmettä tapahdu.

Raatikainen kertoi Koiviston sanoneen, että ellei hallitus-asia ole tiistaina valmis, niin hän keskiviikkona luopuu.

Käytiin keskustelu siitä, olisiko ryhmän kokoonnuttava jo maanantaina tai vasta tiistaina.

Puheenjohtajan ehdotuksesta päätettiin, että siinä tapauksessa, että keskustapuolueen ja SKDL:n hallituskysymystä käsittelevät elimet saavat hallitusluonnospaperin käsiteltäväkseen jo viikonvaihteen aikana, niin silloin seuraava ryhmäkokous pidetään maanantaina 11.3. klo 18.00, mutta muussa tapauksessa ryhmä kokoontuu vasta aikaisintaan tiistaina.

Puheenjohtaja

Väinö Lehtinen

Sihteeri

Helmi J. Hakala

Pöytäkirja tarkastettu:

Sigfrid Räsänen

Helmi Hakala

# SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maaliskuun* 8 p:nä 19.... klo *9.00*

*Hallituslupaus.*

|                              | Jaa | Ei |                                 | Jaa | Ei |
|------------------------------|-----|----|---------------------------------|-----|----|
| Aalto, <i>Kyyli</i>          |     |    | Mattila, <i>Veikko</i>          |     |    |
| Ahonen, <i>Aryo</i>          |     |    | Mäkelä, <i>Ulla</i>             |     |    |
| Brellin, <i>Reino</i>        |     |    | Mäkinen, <i>Väinö</i>           |     |    |
| Burman, <i>Pauli</i>         |     |    | Nevalainen, <i>Valde</i>        |     |    |
| Eskman, <i>Margit ilon.</i>  |     |    | Niskanen, <i>Esko</i>           |     |    |
| Flinck, <i>Antti</i>         |     |    | Paananen, <i>Ilmo</i>           |     |    |
| Haapasalo, <i>Kalervo</i>    |     |    | Paasio, <i>Rafael</i>           |     |    |
| Halme, <i>Antti</i>          |     |    | Paasivuori, <i>Tyyne</i>        |     |    |
| Halle, <i>Veikko</i>         |     |    | Partanen, <i>Enso</i>           |     |    |
| Hellsten, <i>Voitto</i>      |     |    | Pennanen, <i>Antti</i>          |     |    |
| Heurlin, <i>Kaarlo ilon.</i> |     |    | Perheentupa, <i>Antti V.</i>    |     |    |
| Hostila, <i>Sulo ilon</i>    |     |    | Pitinki, <i>Kaarlo</i>          |     |    |
| Hykkäälä, <i>Heikki</i>      |     |    | Puntila, <i>L. A. ilon.</i>     |     |    |
| Häkkinen, <i>Eero ilon.</i>  |     |    | Raunio, <i>Eino</i>             |     |    |
| Kalavainen, <i>Meeri</i>     |     |    | Rodén, <i>Akseli</i>            |     |    |
| <i>Korkinen</i>              |     |    | Salama, <i>Aune</i>             |     |    |
| Knuuti, <i>Urho</i>          |     |    | Salo, <i>Aryo</i>               |     |    |
| Knuuttila, <i>Sakari</i>     |     |    | Sandelin, <i>Valdemar ilon.</i> |     |    |
| Kokkola, <i>Veikko ilon.</i> |     |    | Siltanen, <i>Sylvia</i>         |     |    |
| Koskinen, <i>Artturi</i>     |     |    | Sirén, <i>Eino</i>              |     |    |
| Kuusi, <i>Pekka</i>          |     |    | Takki, <i>Uuno ilon.</i>        |     |    |
| Mäkelä, <i>Vahto</i>         |     |    | Terästö, <i>Edut</i>            |     |    |
| Laaksonen, <i>Mikko</i>      |     |    | Tikkanen, <i>Ville</i>          |     |    |
| Leskinen, <i>Väinö</i>       |     |    | Vilponiemi, <i>Väinö</i>        |     |    |
| Lillqvist, <i>Bror</i>       |     |    | Virtanen, <i>Viljo</i>          |     |    |
| Lindeman, <i>Lars</i>        |     |    | Voutilainen, <i>Uki</i>         |     |    |
| Linna, <i>Ilmari</i>         |     |    | Väyrynen, <i>Antero</i>         |     |    |
| Luja, <i>Sinikka</i>         |     |    | <i>Raschkeinen,</i>             |     |    |
| Matilainen, <i>Kalle</i>     |     |    | <i>Jaakko Turbeka,</i>          |     |    |

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 12 päivänä maaliskuuta 1968 alkaen klo 15.30. Puhetta johti Veikko Helle. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi allekirjoittanut I.J. Kolamo. Pöytäkirjan tarkastajat Ensio Partanen ja Antti Pennanen.

1 §.

Nimenhuudon jälkeen myönnettiin läsnäolo-oikeus toimittaja Tuulikki Alkiolle.

2 §.

Puheenjohtaja totesi, että ryhmän jäsenille oli jaettu hallituskysymystä selostava moniste n:o 3. Hän mainitsi lisäksi, että tarkoituksena oli, että tässä kokouksessa olisi voitu tehdä lopullisia uutta hallitusta koskevia päätöksiä, mutta keskustapuolueen valtuuskunnan eilinen kokous aiheutti sen, että nyt ei ole mitään päätettävää ja hän luovutti puheenvuoron hallituksen muodostajalle.

Koivisto totesi aluksi, että tänään piti saada hallitus syntymään hänen laskelmiensa mukaan ja tänään on kulunut viikko presidentin asettamasta hallituksen syntymäpäivästä. Vieraillessaan Tamminiemessä tasavallan presidentin luona ja saatuaan nykyisen tehtävän lisäksi kehotuksen tunnustella myös nykyistä kapeammalle pohjalle rakentuvan hallituksen muodostamismahdollisuuksia hän oli ilmoittanut Kekkoselle tuovansa seuraavalla viikolla hänelle uusia terveisiä. Koivisto totesi edelleen kiireen toistaiseksi hellittäneen ja hän oletti, että tilan-

teen rauhoituttua on vielä mahdollisuus saada aikaan laaja-pohjainen hallitus. Jos pakkoratkaisuun olisi pyritty, niin vaihtoehtoina olisi ollut vain puhdas vasemmistoenemmistöinen hallitus tai vähemmistöhallitus.

Koivisto totesi keskustapuolueen johdon saaneen eilisessä puoluevaltuuskunnan kokouksessa epäluottamuslauseen, koska siltä kiellettiin päättämisen oikeus. Hän oletti, että hallituksen muodostaminen lykkääntyy ainakin kahdella viikolla. Hän mainitsi vientimaksukysymyksen muodostuneen vaikeimmaksi, koska keskustapuolueen taholta on vaadittu niiden poistamista kun taas meidän käsityksemme mukaan ne on tarkoitettu yhteiskunnan kehittämiseen eikä metsänomistajille. Hänen mielestään on sitäpaitsi väärä se käsitys, että vientimaksujen poistamisella ratkaistaisiin kehitysalueiden työllisyyskysymys. Koivisto huomautti, että ennen devalvaatiota markkamme oli yliarvostettu noin 15 %:lla. Devalvoimme kaksinkertaisella määrällä ja siitä vedettiin puolet sisään, jotta devalvaatiosta saatava hyöty jakaantuisi tasaisesti kahden vuoden ajalle. Hallitusohjelma-neuvotteluista hän totesi, että vanhat riitakysymykset ovat olleet tuskin ollenkaan esillä. Hänen mielestään tähän sisältyy kuitenkin sellainen vaara, että ne tulevat sitten esille viime hetkessä ja liian myöhään. Hän ihmetteli sitä, miksi tulopoliittiset kysymykset ovat keskustapuolueelle tällä hetkellä niin tärkeitä. Hän oletti sen johtuvan siitä, että kun keskustapuolue tietää, että jos sidonnaisuuksia lähdetään purkamaan, niin se tulee koskemaan myös maataloutta, mutta heille tulisi jäämään kuitenkin tuottavuuden nousu.

Lopuksi Koivisto varoitti ryhmän jäseniä puheissaan liiaksi hämmentämästä kepun soppaa, jotta ei ajauduttaisi pakkotilanteeseen.

Koiviston selostuksen jälkeen puheenjohtaja totesi, että ryhmä tullaan pitämään jatkuvasti ajantasalla, eikä hän pitänyt tarpeellisena käydä asiasta laajempaa keskustelua.

Puheenjohtaja

Vilho Heine

Sihteeri

Henri F. Holm

Pöytäkirja tarkastettu:

Wm. O. Lehtinen

Eusio Partanen

Koiviston selostuksen jälkeen puheenjohtaja totesi, että ryhmä tullaan pitämään jatkuvasti ajantasalla, eikä hän pitänyt tarpeellisena käydä asiasta laajempaa keskustelua.

Puheenjohtaja

Vilho Heine

Sihteeri

Heinrich Holm

Pöytäkirja tarkastettu:

Yrjö Lehtinen

Eino Partanen

# OSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maal's* kuun *12* p:nä 19*48* klo *15.30*,

|                                      | Jaa | Ei |                                         | Jaa | Ei |
|--------------------------------------|-----|----|-----------------------------------------|-----|----|
| Aalto, <i>Lyly</i>                   |     |    | Mattila, <i>Veikko</i>                  |     |    |
| Ahonen, <i>Anto</i>                  |     |    | Mäkelä, <i>Ullas</i>                    |     |    |
| Breilin, <i>Reino</i>                |     |    | Mäkinen, <i>Väinö</i>                   |     |    |
| Burman, <i>Pauli</i>                 |     |    | Nevalainen, <i>Valde</i>                |     |    |
| Esikman, <i>Margit</i>               |     |    | Niskanen, <i>Esko</i>                   |     |    |
| Filnick, <i>Armi</i>                 |     |    | Paananen, <i>Ilmo</i>                   |     |    |
| Hanpasalo, <i>Kalevo</i>             |     |    | Paasio, <i>Rafael</i>                   |     |    |
| Halme, <i>Antti</i>                  |     |    | Paasivuori, <i>Tyyne</i>                |     |    |
| Hella, <i>Veikko</i>                 |     |    | <i>Pöytäkirja</i> Partanen, <i>Enso</i> |     |    |
| Hellsten, <i>Voitto</i>              |     |    | <i>harkkain</i> Pennanen, <i>Antti</i>  |     |    |
| al Haurlin, <i>Kaarlo ilmi</i>       |     |    | Perheentupa, <i>Antti</i>               |     |    |
| Hosio, <i>Sulo</i>                   |     |    | <del>Pitsinki, Kaarlo</del>             |     |    |
| Hyytiälä, <i>Heikki</i>              |     |    | Punttila, <i>L. A.</i>                  |     |    |
| Häkkinen, <i>Eero</i>                |     |    | Raunio, <i>Eino</i>                     |     |    |
| Kalvainen, <i>Meeri</i>              |     |    | Rodén, <i>Akseli</i>                    |     |    |
| <i>harkkain</i> Kinnari, <i>Urho</i> |     |    | Salama, <i>Aune</i>                     |     |    |
| Kinnatila, <i>Sakari</i>             |     |    | Salo, <i>Anto</i>                       |     |    |
| Kokkola, <i>Veikko</i>               |     |    | Sandelin, <i>Valdemar ilmi</i>          |     |    |
| Koskinen, <i>Artturi</i>             |     |    | Siltanen, <i>Syvi</i>                   |     |    |
| Kurvi, <i>Pekka</i>                  |     |    | Sirén, <i>Eino</i>                      |     |    |
| Kärkölä, <i>Valto ilmi</i>           |     |    | Takki, <i>Uuno ilmi</i>                 |     |    |
| Laaksonen, <i>Mikko</i>              |     |    | Terästö, <i>Elli</i>                    |     |    |
| Leckinen, <i>Väinö</i>               |     |    | Tikkanen, <i>Viljo</i>                  |     |    |
| Lillqvist, <i>Bror</i>               |     |    | Vilponiemi, <i>Väinö</i>                |     |    |
| Lindeman, <i>Lars</i>                |     |    | Virtanen, <i>Viljo</i>                  |     |    |
| Linna, <i>Ilmari</i>                 |     |    | Voutilainen, <i>Urho</i>                |     |    |
| Lujan, <i>Sinikka</i>                |     |    | Väyrynen, <i>Antero</i>                 |     |    |
| Matilainen, <i>Kalle</i>             |     |    | <i>Kris'sti</i>                         |     |    |

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin Eduskuntatalossa 14 päivänä maaliskuuta 1968 alkaen klo 15.00. Puhetta johti Veikko Helle. Läsnä kts. liite. Pöytäkirjan tarkastajat Edith Terästö, Ville Tikkanen ja Viljo Virtanen. Sihteerinä toimi allekirjoittanut I.J. Kolamo.

#### 1 §.

Nimenhuudon jälkeen käsiteltiin toimikunnan menettelytapaehdotus, jonka mukaan ryhmän jäsenen, joka haluaa tietyn asian ryhmässä käsiteltäväksi, olisi saatettava asia ensin ryhmän toimikunnan tiedoksi ja valmisteltavaksi ja kiireellisissä tapauksissa ilmoitettava asia heti ryhmäkokouksen alussa otettavaksi kokouksen asialistalle.

Ryhmä yhtyi toimikunnan ehdotukseen.

#### 2 §.

Puheenjohtaja ilmoitti ryhmälle, että ryhmän aikaisemmin tekemän päätöksen mukaisesti ryhmä oli jättänyt sosiaaliministeriölle 12.3.68 kirjelmän, jossa ehdotetaan, että hallitus kiireellisesti antaisi uuden päätöksen kuntien ryhmityksestä kansaneläkelain mukaisen tukiosan maksamista varten, niin että sitä voitaisiin soveltaa taannehtivasti kuluvan vuoden alusta lukien ja että se vastaisi 1.1.68 voimaantullutta kuntien yleistä kalleusluokitusta. Kirjelmässä ehdotetaan myös, että sosiaaliministeriö ryhtyisi välittömästi toimenpiteisiin kansaneläkelain muuttamiseksi niin, että kansaneläkelain mukainen kalleusryhmitys seuraisi yleistä kuntien kalleusluokitusta ilman eri päätöstä.

3 §.

Puheenjohtaja ilmoitti ryhmälle, että kauppa- ja teollisuusministeri Olavi Saloselta oli tullut vastaus ryhmän ministeriölle lähettämään paineastioiden tarkastusta koskevaan kirjelmään, ja että toimikunta tulee saattamaan asian uudelleen ryhmän käsittelyyn sen jälkeen kun se on saanut asiasta tarvittavat lausunnot.

4 §.

Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti valittiin ryhmän edustajaksi Lahden ja sen ympäristökuntien työttömien kokoukseen 20.3.68 Ensio Partanen.

5 §.

Kuultiin hallituksen muodostajan Mauno Koiviston tilanneselostus.

Selostuksessaan Koivisto totesi mm., että loppuviikon aikana hän tulee käymään neuvotteluja etujärjestöjen kanssa ja tulevana maanantaina tullaan aloittamaan jälleen keskustelut hallituspuolueiden kesken. Hän oletti, että tilanne on mahdollista laukaista tulevan viikon aikana. Hän piti tyhmyytenä sitä, jos hallitusohjelmassa lähdettäisiin yksityiskohtaisesti sanomaan, mitä etujärjestöjen tulisi tehdä ja hän olettikin, että tällaiset tyhmyydet voidaan välttää.

Koiviston mielestä etujärjestöjen suhtautuminen vakauttamissuunnitelmiin on myönteinen.

Lopuksi Koivisto huomautti, että ellei ensi viikolla tilanne ala lauetta, niin silloin on ruvettava harkitsemaan hänelle annettun tehtävän toista osaa. Hän varoitti kiirehtimästä vasemmistohallitusta, koska hänen mielestään on mieluummin lähdettävä siitä, että nykyinen hallitus jatkaa, jos hänen yrityksensä kaatuu. Vielä hän totesi, että tarkoituksena on, että vienti-

maksuja ei hallitusohjelmaneuvoitteluissa enää repostella.

Käydyssä keskustelussa Kokkola tiedusteli, onko ohjelmallisesti ja muutenkin valmistauduttu jo ennakolta seuraavaa vaihetta varten.

Raunio varoitti puhumasta vasemmistohallituksesta ja sosialismilla riehumisesta, koska kaikki tällainen vaikeuttaa asioiden hoitoa teollisuuden piirissä. Samalla hän myös viittasi niihin neuvotteluihin, joita mm. työllisyyttä ja investointeja ajatellen valtiovarainministeriö on käynyt teollisuuspiirien kanssa.

Ahosen mielestä olisi syytä sitoa myös ammattiyhdistysliike jollakin tavoin hallitukseen mukaan. Hän suhtautui epäillen ajatukseen puhtaasti vasemmistohallituksesta.

Perheentupa oletti, että kepu ei painosteta ainakaan sillä, että me julkisesti ilmaisemme vastenmielisyytemme puhdasta vasemmistohallitusta kohtaan. Hän varoitti liiaksi uskomasta porvareiden pelkoreaktioihin.

Burman tiedusteli Koivistolta ruotsalaisen kansanpuolueen sen hetkistä kantaa.

Koivisto vastasi Burmanille ilmoittamalla, että keskusteluissa ruotsalaisen kansanpuolueen kanssa ei ole päästy sen pidemmälle, kuin että hän on ilmoittanut, että kielikysymystä ei voida ratkaista hallitusneuvotteluiden yhteydessä.

Partanen piti huonoimpana mahdollisena hallituksena nykytilanteessa pelkästään vasemmistoryhmiin nojaavaa hallitusta, koska hänen mielestään kepu juuri sitä pohjimmiltaan toivookin.

Häkkinen ilmoitti tyytyväisyytensä siihen, että kielikysymyksestä ei käydä kauppaa tässä yhteydessä. Hän piti kuitenkin arveluttavana kysymyksen ratkaisun lykkäämistä, koska koko peruskoulukysymys voi silloin vaarallisesti lykkääntyä.

Kokkola korosti vielä toistamiseen, että olisi syytä alustavasti tutkia edessä olevat vaihtoehdot siinä tapauksessa, että hallitusta ei synny kaavaillulta pohjalta, jotta emme joutuisi uuden ja yllättävän tilanteen eteen.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtajan ehdotuksesta ryhmä jätti hallitusneuvottelijoiden huoleksi valmistella myös ehdotuksia muiden vaihtoehtojen varalta.

#### 6 §.

Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti valittiin puolueen edustajiksi arpajaistoimikuntaan Sinikka Luja ja puolueen taloudenhoitaja Pentti Ketola. Tarkoituksena on lisätä puolueen edustusta mainitussa toimikunnassa.

#### 7 §.

Kuultiin pääministeri Paasion selostus terveydenhoitohenkilökunnan lakosta ja sen selvittämiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Selostuksessaan Paasio mainitsi mm., että tilanne on vaikeutumassa, koska työntekijäpuoli oli edellisenä päivänä hylännyt työnantajien tarjouksen. Lakkolaiset näyttävät pitävän kiinni kaikille tulevasta yhden palkkaluokan ylimääräisestä korotuksesta.

Oikeuskanslerilta saadun selvityksen mukaan lakossa olevat ovat vastuussa, jos vahinkoja tapahtuu. On myös katsottu, että ensisijaisia työnantajia ovat kuntainliitot ja valtion on eräällä tavalla toissijainen työnantaja.

Työnantajat ovat katsoneet mahdottomaksi suostua työntekijöiden vaatimukseen yhden palkkaluokan yleisestä korotuksesta, koska sen säteilyvaikutukset olisivat niin suuret, että ne taloudellisesti menisivät kaikkien mahdollisuuksien ulkopuolelle.

Kysymys ei ole yksin valtiosta, vaan tilanne muodostuisi myös kuntien kohdalla kestäättömäksi, koska jo nyt yli puolet vero-äyrin hinnasta menee sairaalamenoihin. Lakkolaisten työaikavaatimukset johtaisivat todellisuudessa 37 tunnin työviikkoon.

Valtioneuvostossa on katsottu, että sairaanhoitajilla on oikeus valvoa taloudellisia etujaan, koska tämä on sallittu muillekin. Kysymys onkin siitä, onko heillä oikeus asettaa yhteiskuntaa seinää vasten.

On vaadittu välittäjän asettamista, mutta välitys johtaisi luultavasti välitysehdotukseen, jonka työnantaja joutuisi hylkäämään. Lopuksi Paasio huomautti, että jo sairaanhoitohenkilökunnalle annettava yleisen linjan mukainen korotus johtanee sairaalamaksujen korottamiseen.

Käydyssä keskustelussa Mattila viittasi lakon poliittiseen taustaan. Hän oletti, että jos sairaanhoitajat saavat yleisen linjan mukaisen korotuksen lisäksi yhden palkkaluokan niin melisairaanhoitajat tulevat huolehtimaan siitä, että heidän ja sairaanhoitajien palkkojen välinen ero ei kasva.

Laaksonen varoitti kokemuksesta leimaamasta lakkoa poliittiseksi. Hän totesi, että kun VY:n lakon aikana se yritettiin leimata poliittiseksi, niin se vain nosti taistelumoraalia. Hän ehdotti, että hallitus neuvottelisi jo etukäteen niiden järjestöjen kanssa, jotka ovat jo uhanneet toimenpiteillä, jos sairaanhoitajille annetaan periksi, jotta vaatimukset näiden järjestöjen osalta voitaisiin lykätä ensi vuoden puolelle.

Flinckin mielestä ei voi välttyä siltä ajatukselta, että politiikkaakin on pelissä, kun tällaisena aikana lähdetään laksoon.

Raunio ilmoitti, että hallitus ei tule näillä näkymillä asettamaan sovittelijaa, koska siihen ei ole asiallista syytä ja kun tämä työtaistelu ei kuulu työriitojen sovittelusta anne-

tun lain piiriin, niin siihen ei ole mitään pakkoakaan olemassa.

Niskanen oletti, että koko kunnallinen sektori lähtee vaatimuksineen liikkeelle, jos sairaanhoitajille annetaan periksi.

Hän oli myös sitä mieltä, että politiikka pelaa taustalla.

Eskmanin mielestä po. työtaistelu on osoittanut, missä etuoikeutetussa asemassa valtion ja kuntien viranhaltijast ovat. Hänen mielestään olisi selvitettävä, mihin määrään vero-  
varoja voidaan heidän palkkaamiseensa käyttää, varsinkin kun  
semanaikaisesti vaaditaan muita työntekijäryhmiä luopumaan  
osasta heille luvatusista tulosta. Lopuksi hän toivoi, että avo-  
sairaanhoitojärjestelmää lähdettäisiin kehittämään nykyisestään,  
koska sairaalakustannuksia ei enää voida paljon nostaa.

Laaksonen muistutti ryhmää eduskunnan hyväksymästä toivomuk-  
sesta, että valtionapupalkkaiset olisi saatava menettelytapa-  
lain piiriin.

Kuusi yhtyi Eskmanin esittämiin ajatuksiin varsinkin siihen,  
että sairaalavaltainen sairaanhoito tulee muodostumaan aina kal-  
liimmaksi ja kalliimmaksi.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että ryhmänä  
emme voi tehdä muuta, kuin toivoa toisillemme hyvää terveyttä.

Puheenjohtaja

Väinö Leino

Sihteeri

Helmi Holanen

Pöytäkirja tarkastettu:

18/4-68.

Esko Tuoma

Yrjö Viitamaa

Väinö Leino

# SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maalisk.* kuun *14.* p:nä 19*68* klo *15.00.*

|                            | Jaa | Ei |                                           | Jaa | Ei |
|----------------------------|-----|----|-------------------------------------------|-----|----|
| Aalto, Lyyli               |     |    | Mattila, Veikko                           |     |    |
| Ahonen, Arvo               |     |    | Mäkelä, Ullas                             |     |    |
| Brellin, Reino             |     |    | Mäkinen, Väinö                            |     |    |
| Burman, Pauli              |     |    | Nevalainen, Valde                         |     |    |
| Eskman, Margit             |     |    | Niskanen, Esko                            |     |    |
| Flinck, Ahti               |     |    | Paananen, Ilmo                            |     |    |
| Haapasalo, Kalervo         |     |    | Paasio, Rafael                            |     |    |
| Holme, Antti               |     |    | Paasivuori, Työvä                         |     |    |
| Helle, Veikko              |     |    | Partanen, Engle                           |     |    |
| Hellsten, Vaino            |     |    | Pennanen, Antti                           |     |    |
| af Hurlin, Kaarlo          |     |    | Perheentupa, Antti                        |     |    |
| Hortila, Sulo <i>ilmo.</i> |     |    | <del>Pitoinen, Kaarlo</del>               |     |    |
| Hykkölä, Heikki            |     |    | Punttila, L. <i>A</i>                     |     |    |
| Häkkinen, Eero             |     |    | Raunio, Eino                              |     |    |
| Kajander, Meeri            |     |    | Rodén, Akseli                             |     |    |
| <del>Kajander, Saima</del> |     |    | Salama, Aune                              |     |    |
| Karsti, Urho               |     |    | Salo, Arto                                |     |    |
| Kunttila, Sakari           |     |    | Sandelin, Valdemar                        |     |    |
| Kokkila, Veikko            |     |    | Siltanen, Sylvi                           |     |    |
| Koskinen, Artturi          |     |    | Sirén, Eino                               |     |    |
| Kuusela, Pekka             |     |    | Takki, Uno <i>ilmo.</i>                   |     |    |
| Käkelä, Valto              |     |    | Terästö, Edut                             |     |    |
| Laaksonen, Mikko           |     |    | Tikkanen, Ville                           |     |    |
| Leskinen, Väinö            |     |    | Vilponiemi, Väinö <i>ilmo.</i>            |     |    |
| Lilqvist, Boris            |     |    | Virtanen, Viljo                           |     |    |
| Lindeman, Lars             |     |    | Voutilainen, <del>Ilmo</del> <i>ilmo.</i> |     |    |
| Linna, Ilmari              |     |    | Väyrynen, Antero                          |     |    |
| Luja, Sinikka              |     |    | <i>Salonen</i>                            |     |    |
| Matilainen, Kaale          |     |    | <i>Raatikainen</i>                        |     |    |

*Pöytäkirja*

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 21 päivänä maaliskuuta 1968 alkaen klo 11.10. Puhetta johti Veikko Helle. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi allekirjoittanut I.J. Kolamo. Pöytäkirjan tarkastajat Sylvi Siltanen ja Eino Sirén.

1 §.

Nimenhuudon jälkeen jaettiin ryhmän jäsenille luonnos hallitusohjelmaksi.

2 §.

Hallituksen muodostaja Mauno Koivisto totesi ohjelmaluonnosta esitellessään mm. seuraavaa.

Käsiteltävänä oleva ohjelmaluonnos on kaikkien hallitusneuvottelijoiden hyväksymä ja se on käsiteltävänä myös ruotsalaisen kansanpuolueen päättävissä elimissä.

Hallitusohjelma on pyritty tekemään sellaiseksi, että se tekisi yhteistyön mahdolliseksi, eikä olisi järkevän toiminnan esteenä.

Hallitusohjelmassa ei ole otettu kantaa mm. sellaisiin suuriin kysymyksiin kuin perhe-eläke ja peruskoulun kielikysymys.

Edelleen on eniten erimielisyyttä aiheuttanut ns. vientimaksukysymys, vaikkakaan kiista ei enää ole kovin suuri ja koskee vain sitä, kuinka paljon vientimaksuja tultaisiin keräämään ensi vuoden aikana. Missään vaiheessa ei ole vientimaksuilla kerättävää kokonaissummaa lyöty lukkoon, ainoastaan on esitetty arveluja, että kahden vuoden aikana vientimaksuja tulisi kertymään n. 900 milj.mk. Ottaen huomioon kuitenkin

punnan devalvoinnin niin edellä mainittu arvio merkitsisi tällä hetkellä sitä, että vientimaksuja tulisi kertymään noin 750 milj.mk. Erimielisyys koskee n. 150 milj.markkaa. Tarkoituksena on saattaa vientimaksukysymys järkevään ratkaisuun kuluvan päivän aikana. Asian ratkaisua vaikeuttaa se, että kepun kenttä on saatu uskomaan, että vientimaksujen alentaminen tai kokonaan poistaminen olisi ratkaiseva tekijä maaseudun työllisyyden kannalta.

Pyrkimyksenä on, että hallitusohjelma ja hallituksen pohja saataisiin selväksi vielä kuluvan päivän aikana. Hallitusneuvottelijoiden neuvotteluissa on puhuttu myös siitä, että ohjelman lisäksi laadittaisiin vielä erityinen pöytäkirja, johon kerättäisiin eri puolueiden toivomuksia.

Käydyssä keskustelussa Linna kiinnitti huomiota hallitusohjelman kuntauudistusta koskevaan kohtaan todeten, että toteutettuna se merkitsisi koko kuntauudistuksen romuttamista ja hän ehdottikin, että ao. kappaleen toinen lause poistettaisiin kokonaisuudessaan.

Lindeman mainitsi ruotsalaisen kansanpuolueen hallitukseen tulosta puhuessaan, että SDP:lle näyttää ruotsalaisten porvarien onni olevan tärkeämpi kuin omien ruotsalaisten toimintamahdollisuudet, koska mm. heidän taholtaan on tehty esitykset mm. kielikysymyksessä hylätty, mutta nyt ollaan valmiit hyväksymään samat asiat ruotsalaisen kansanpuolueen vaatimuksesta. Lopuksi hän esitti toivomuksen, että ruotsalaiselle kansanpuolueelle ei annettaisi liian suuria taktikointimahdollisuuksia.

Burmanin mielestä ohjelmaluonnosta voidaan olosuhteisiin katsoen pitää hyvänä, varsinkin kun tärkeintä on se, miten hallituksessa menetellään muutettaessa ohjelmaa lihaksi ja vereksi. Hänen mielestään paras ratkaisu olisi hyväksyä

ohjelmaluonnos. Hän totesi kyllä Linnan olevan oikeassa kunta-uudistusta koskevan ohjelmakohdan suhteen. Burman huomautti, että kielikysymys on hoidettu taitamattomasti, mutta se ei ole neuvottelijoiden vika, vaan meidän kaikkien vika, koska pisteet olisi voitu kerätä SDP:lle puuttumalla asiaan jo aikaisemmassa vaiheessa. Burmanin mielestä minkäänlaista lisäpöytäkirjaa ei tarvita. Hän mainitsi, että Paasion hallitusta muodostettaessa tehtiin kyllä pöytäkirja, mutta sen jälkeen sitä ei kysytty eikä nähty. Sen sijaan hänen mielestään SDP:n hallitusryhmällä tulisi olla oma tavoitepöytäkirja.

Heurlin piti kielikysymyksessä parhaana ratkaisuna Ensio Partasen valiokunnassa tekemää ehdotusta. Vientimaksukysymyksestä hän mainitsi, että jos siinä annetaan kepulle periksi, niin vastaava rahamäärä olisi otettava pois maataloustulosta. Hän piti ohjelmaa sangen hyvänä - parempana kuin mitä istuvan hallituksen ohjelma. Pahimpana heikkoutena hän piti uudessakin ohjelmassa maatalouspolitiikkaa koskevaa kohtaa, koska sekin vielä on eilispäivän maatalouspolitiikkaa.

Partanen valitti sitä, että ryhmällä ei ole selvää kantaa kielikysymykseen nähden. Hänen mielestään asia on perusteellisesti tutkittu ja todettu eri syistä mahdottomaksi kahden pakollisen kielen ottaminen peruskoulun opetusohjelmaan ja hän ihmettelikin sitä, että hallitusneuvottelijat eivät olleet ottaneet näitä näkökohtia huomioon. Hän piti vähemmän tarkoituksenmukaisena pyrkimystä vetää ruotsalaiset hallitukseen. Hän ei pitänyt tarkoituksenmukaisena sitä, että tässä asiassa annettaisiin valtiin ruotsalaisten käsiin, vaan hän piti järkevänä, että ryhmä määrittäisi oman kantansa ja lopuksi hän ehdotti, että hallitusohjelman kielikysymyskohta muutettaisiin seuraavalla tavalla:

"Ratkaistaessa peruskoulun kieltenopetusta, suoritetaan selvitys siitä, kuinka koulu-uudistuksen yhteydessä turvataan toisen kotimaisen kielen asema."

Mattila toivoi, että hallitusohjelmaan sisällytettäisiin asuntotuotannon veronhuojennuslakien antaminen, koska hänen mielestään näiden lakien positiiviset puolet ovat negatiivisia puolia suuremmat.

Virtanen piti liikevaihtoverotusta koskevaa kohtaa ristiriitaisena, koska hän oletti, että liikevaihtoveron tuotto pidetään entisenä, ellei sitten ole tarkoituksena antaa jotain muuta tietä hyvitystä vähätuloisille. Kuntauudistuskohtaa Virtanenkin piti täysin mahdottomana ja ehdotti, että sitä joko muutettaisiin tai ainakin toinen lause poistettaisiin. Kielikysymys hänen mielestään olisi hoidettava sosialidemokraattien taholta, eikä ottamalla ruotsalaiset hallitukseen.

Hostilan mielestä hallitusohjelma on toimintalinjana tyydyttävä. Tämän lisäksi hänen mielestään tulisi hallitusryhmällä olla selvä pöytäkirja, jonka toteuttamista ryhmä valvoisi ja hän toivoi, että tähän pöytäkirjaan otettaisiin selvät kohdat aktiivisesta työvoimapolitiikasta, uudelleenkoulutuksesta ja työnvälityksen tehostamisesta sekä työttömyysvakuutuslain-säädännön aikaansaamisesta ja muusta sosiaalipolitiikasta.

Maaherra Viitanen piti aivan välttämättömänä korjauksen aikaansaamista sekä kuntauudistusta käsittelevän kappaleen otsikkoon että sisältöön. Hän huomautti, että kappaleen toinen lause on ristiriidassa voimassa olevan lain kanssa. Lopuksi hän ehdotti po. kohdan muutettavaksi seuraavalla tavalla:

### "Kuntauudistus"

Suotuisan yhteiskuntakehityksen edellytysten parantamiseksi on kuntauudistuksen toteuttaminen tärkeätä. Sitä toteutettaessa on elinvoimaisten itsenäisten kuntien asemaa vahvistettava. Kuntalaisten mielipiteisiin kiinnitetään ratkaisuja tehtäessä huomiota."

Virtanen puolestaan teki seuraavan muutosehdotuksen:

"Vireillä oleva kuntauudistus toteutetaan siten, että kuntalaisten mielipiteet otetaan kunnallishallintoa kehitettäessä huomioon. Tavoitteena... (kuten ohjelmassa)"

Linna jätti samaa asiaa koskevan seuraavan muutosehdotuksen:

"Vireillä oleva kuntauudistus toteutetaan siten, että se antaa mahdollisuuden palvelutason kohottamiseen ja kustannusten päätöksiin tehokkaiden toimintayksiköiden puitteissa."

Mäkinen kiinnitti myös huomiota kuntauudistusta koskevaan ohjelmakohtaan todeten mm., että hänen mielestään kunnallisia vaaleja ajatellen olisi ehkä ollut parempi, jos siitä ei olisi otettu lainkaan mainintaa hallitusohjelmaan.

Salo katsoi, että kielikysymyksessä ryhmän tulisi tehdä omaehtoinen valinta ja lisäksi ryhmän olisi vielä ehdittävä asiassa muiden edelle, jotta emme joudu myöhemmässä vaiheessa kantamaan asian negatiivisia vaikutuksia, koska asia näyttää nyt kulkevan kahden kielen suuntaan. Tällaiset ratkaisut olisi tehtävissä ilman, että ruotsalaisia tarvitsisi ottaa hallitukseen.

Sirén piti kuntauudistusta koskevaa ohjelmakohtaa hyvänä. Hänen mielestään siinä esitetty ajatus, että ensin on elinkelvottomat kunnat yhdistettävä eikä lähteä elinkelpoisia kuntia hävittämään, on oikea. Lopuksi hän huomautti vielä, että

useimmissa tapauksissa elinkelpoisimmat kunnat ovat sosiaalidemokraattien johtamia.

Flinck tiedusteli, olemmeko sitä mieltä, että hallitus pitäisi muodostaa ennen viikonvaihdetta, ja jos näin on, onko silloin mahdollista lähteä muuttamaan ohjelmaluonnosta ilman että hallituksen muodostamista pitkitetään.

Breilin yhtyi Flinckin esittämään ajatukseen, todeten lisäksi, että hän on pannut tyydytyksellä merkille työllisyyttä koskevan ohjelmakohtaan.

Koskinen esitti, että maataloutta koskevaan ohjelmakohtaan saataisiin lisäys asutushallituksen ja maataloushallituksen yhdistämisestä ja maatalouden neuvontajärjestöjen yhdistämisestä.

Käkelä kiinnitti huomiota uuden perusteollisuuden rakentamisen merkitykseen ja hän piti oikeana sitä, että ohjelmassa on yksityisyritteliäisyys vedetty hyvin esiin. Kuntauudistukselle hän totesi kepun panneen jarrun päälle.

Sandelin kannatti Linnan tekemää kuntauudistusta koskevaa muutosehdotusta.

Häkkisen mielestä oli maatalouspolitiikkaa koskevassa kohdassa menty liian pitkälle, kun siinä sitoudutaan uuteen maataloustulolakiin vuosiksi 1969-70. Toisena kepun saavutuksena hän piti kuntauudistusta koskevaa ohjelmakohtaa. Häkkinen ei ymmärtänyt myöskään sitä, että yhden ruotsalaisen saamiseksi hallitukseen sitoudumme kahden kielen ohjelmaan ja pyyhkäistään tällä pois kaikki suoritettut perusteelliset tutkimukset.

Lilqvist kiinnitti huomiota indeksisidonnaisuuden poistamiseen ja pienituloisten säästäjien aseman turvaamiseen. Hän toivoi, että tässä yhteydessä voitaisiin huomioida sellaiset eläkeläiset, jotka työssä ollessaan ovat keränneet pieniä säästöjä vanhuudenpäivien varalle. Kielikysymyksessä hän ei

voinut yhtyä Partasen ja Häkkisen esittämiin ajatuksiin. Lopuksi hän huomautti, että käytännössä on tietämän mukaan saatu kokemuksia kahden kielen pakollisuuden puolesta.

Halme tiedusteli, miten hallitus voisi vaikuttaa siihen, että saataisiin aikaan raakapuun hinta- ja myyntisuositus.

Lindblomin mielestä olennaisinta on se, miten hallitus työskentelee. Hän kannatti Burmanin ehdotusta omaa hallitusryhmää varten laadittavasta pöytäkirjasta. Hän piti Oittisen linjaa kielikysymyksessä erehdyksenä ja oli samaa mieltä kuin Salo, että sosialidemokraattien tulee asia hoitaa itsenäisesti. Hän kannatti Viitasen ehdotusta kuntauudistusta koskevan ohjelmakohdan muuttamiseksi. Hänen mielestään käsiteltävänä oleva ohjelma ei ratkaise hallituskysymystä, vaan se millä tavalla vientimaksuja koskeva riita voidaan ratkaista. Tässä kysymyksessä ovat hallitusneuvottelijat antaneet Koivistolle valtuudet neuvotella aikaisemmin tehtyjen ehdotusten pohjalta.

Siltasen mielestä kysymys on siitä, minkälainen ratkaisu löydetään vientimaksuja koskevassa asiassa ilman, että niiden varaan rakennettuja suunnitelmia vesitetään. Hän ei myöskään pitänyt mahdollisena sitä, että kepun vaatimukset voivat vielä kasvaa, jolloin joudumme uudelleen käsittelemään tilannetta.

Niskanen oletti, että asia ei ratkea tänään, koska kepu pyrkii pesemään kasvojaan. Hän oletti myös, että kepu menee hallitukseen löytääkseen riitakysymyksiä, jotka antaisivat sille mahdollisuuden lähteä hallituksesta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja ehdotti, että hallitusneuvottelijat kokoontuisivat tutkimaan hallitusohjelmaan tehtyjä muutosehdotuksia ja tekemään niistä oman esityksensä

pian kokoontuvalle suurelle neuvottelukunnalle. Puheenjohtajan  
ehdotus hyväksyttiin ja seuraava ryhmäkokous päätettiin pitää  
klo 16.00.

Puheenjohtaja

Vincent

Sihteeri

Henr. K. K. K.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Sylvio Piltanen

J. M. K.

# SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maal's* kuun *21* p:nä 19*68* klo *11.10.*

*Hallitusohjelma.*  
*Liitteinä hallitusohjelma luonnos. 20 p. 68.*

|                                | Jaa | Ei |                                      | Jaa               | Ei |
|--------------------------------|-----|----|--------------------------------------|-------------------|----|
| Aalto, Lyli ✓                  |     |    | Mattila, Veikko ✓                    |                   |    |
| Ahonen, Antti ✓                |     |    | Mäkelä, Ulla ✓                       |                   |    |
| Breilin, Reino ✓               |     |    | Mäkinen, Väinö ✓                     |                   |    |
| Burman, Pauli ✓                |     |    | Nevalainen, Valde ✓                  |                   |    |
| Eskman, Margit ✓               |     |    | Niskanen, Esko ✓                     |                   |    |
| Flinck, Anni ✓                 |     |    | Paananen, Ilmo ✓                     |                   |    |
| Haapasalo, Kalervo <i>ilmo</i> |     |    | Paasio, Rafael                       |                   |    |
| Halme, Antti ✓                 |     |    | Paasivuori, Tyne ✓                   |                   |    |
| Helle, Veikko ✓                |     |    | Partanen, Ensio ✓                    |                   |    |
| Hellsten, Voitto ✓             |     |    | Pennanen, Antti ✓                    |                   |    |
| Heurlin, Kaarlo ✓              |     |    | Perheentupa, Antti ✓                 |                   |    |
| Hostila, Sulo ✓                |     |    | <del>Pitinki, Kaarlo</del>           |                   |    |
| Hykkäälä, Heikki ✓             |     |    | Punttila, L. A. ✓                    |                   |    |
| Häkkinen, Eero ✓               |     |    | Raunio, Eino ✓                       |                   |    |
| Kalavainen, Meeri ✓            |     |    | Rodén, Akseli ✓                      |                   |    |
| <del>Karkunpää</del>           |     |    | Salama, Aune ✓                       |                   |    |
| Knuuti, Urho ✓                 |     |    | Salo, Aaro ✓                         |                   |    |
| Knuuttila, Sakari ✓            |     |    | Sandelin, Valdemar ✓                 |                   |    |
| Kokkola, Veikko ✓              |     |    | <i>Pöytäkirja</i><br><i>huhtikuu</i> | Siltanen, Sylvi ✓ |    |
| Koskinen, Artturi ✓            |     |    |                                      | Sirén, Eino ✓     |    |
| Kuusi, Pekka ✓                 |     |    | Takki, Uno                           |                   |    |
| Käkelä, Valde ✓                |     |    | Terästö, Edut ✓                      |                   |    |
| Laaksonen, Mikko ✓             |     |    | Tikkanen, Ville ✓                    |                   |    |
| Leskinen, Väinö ✓              |     |    | Vilponiemi, Väinö ✓                  |                   |    |
| Lillqvist, Boris ✓             |     |    | Virtanen, Viljo ✓                    |                   |    |
| Lindeman, Lars ✓               |     |    | Voutilainen, Uki ✓                   |                   |    |
| Linna, Ilmari ✓                |     |    | Väyrynen, Antero ✓                   |                   |    |
| Luja, Sinikka ✓                |     |    | <i>Raahelainen</i>                   |                   |    |
| Matilainen, Kalle ✓            |     |    | <i>Koivisto</i>                      |                   |    |

*Virtanen*  
*Lindblom*

*Pöytäkirja edustajien*

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 21 päivänä maaliskuuta 1968 alkaen klo 16.00. Puhetta johti Veikko Helle. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi allekirjoittanut I.J. Kolamo. Pöytäkirjan tarkastajat Sylvi Siltanen ja Eino Sirén.

1 §.

Nimenhuudon jälkeen puheenjohtaja ilmoitti ryhmälle, että hallituksen muodostamiskysymyksessä ei ollut tapahtunut mitään merkittävää sen jälkeen kun ryhmä viimeksi muutama tunti sitten oli koolla. Puheenjohtaja ilmoitti edelleen, että hallituksen muodostaja oli saanut kutsun vierailla Tamminiemessä klo 17.00 ja että suuri neuvottelukunta kokoontuu klo 18.00 ja että puolueen neuvottelijat ehdottavat tästä syystä, että seuraava ryhmäkokous pidettäisiin noin klo 19.00.

Hallitusneuvottelijoiden ehdotus hyväksyttiin ja seuraava ryhmäkokous päätettiin pitää klo 19.00.

2 §.

Puntila selosti perustuslakivaliokunnassa ratkaisuvaiheessa olevaa hallituksen esitystä puoluelaiksi.

Puntila totesi, että perustuslakivaliokunta on monessa merkittävässä kohdassa joutunut muuttamaan hallituksen esitystä.

Lopuksi Puntila ilmoitti, että valiokuntaryhmän keskuudessa on esiintynyt erimielisyyttä esityksen 2 §:n kohdalla. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että puolueena rekisteröidään kirjallisesta hakemuksesta yhdistys, jolla mm. on vähintään 5000 kansanedustajain vaaleissa vaalioikeutettua kannattajaa.

Puntila ilmoitti, että hän omasta puolestaan olisi valmis alentamaan mainitun kannattajamäärän 3000:een, kun sen sijaan muut valiokuntaryhmän jäsenet ovat hallituksen esityksen kannalla.

Käydyssä keskustelussa kiinnitettiin huomiota mm. puolueiden talouden valvontaan, Ahvenanmaan asemaan ja alussa mainittuun valiokuntaryhmän keskuudessa vallitsevaan erimielisyyteen puolueen perustamiseen vaadittavasta kannattajamäärästä.

Perheentupa mm. ehdotti, että puolueiden koko talous saatettaisiin julkisen valvonnan alaiseksi ja toivoi, että SDP olisi tähän valmis.

Voutilaisen mielestä puolestaan julkisella kontrollilla ei ole mitään merkitystä käytännössä, koska puolueet voivat perustaa erilaisia kannatussäätiöitä. Hänen mielestään puolueen perustamiseen vaadittavien kannattajien enimmäismäärä voisi olla 5000:tta suurempikin.

Heurlin kannatti Perheentuvan ehdotusta lähinnä siitä syystä, että julkinen kontrolli avaisi mahdollisuuden vaalikulujen rajoittamiseen.

Vilponiemen mielestä perustuslakivaliokunnan ehdotus puolueiden talouden valvonnan suhteen on riittävä, koska taseiden kautta muutkin puolueen tulot kuin puoluetuki tulevat julkisuuteen. Hänen mielestään 5000 rajalla ei ole merkitystä Ahvenanmaan kannalta eikä hän pitänyt periaatteessa oikeana sitä, että Ahvenanmaa puolueitten perustamiseen nähden olisi erikoisasemassa, koska puolueet perustetaan koko maata varten. Hän oletti kuitenkin, että Ahvenanmaa-kohtaa joudutaan vielä käsittelemään, eikä pitänyt mahdottomana sitäkään, että Ahvenanmaan kohdalla säädetään kokonaan erillinen laki.

Sirén piti ehdotettua puolueiden talouden tarkastusta riittävänä ja kannatti myös valiokuntaryhmän enemmistön käsitystä puolueen perustamiseen vaadittavien kannattajien määrästä.

Knuuttilan mielestä olisi riittävää, että puolueiden tulot olisivat julkisia, mutta ei menot.

Breilin oli sitä mieltä, että puolueen tulot olisi pidettävä niin vähän julkisina kuin mahdollista.

Häkkinen ei pitänyt vaadittavan 5000:n kannattajan rajaa määrältään kohtuuttomana todeten myös, että Ahvenanmaan edustaja ei myöskään ole sitä vastustanut.

Vilponiemi huomautti, että Ruotsissa puolueen perustamiseen vaaditaan 1000 kannattajaa ja Tanskassa vastaava määrä on 5000.

Keskustelun päätyttyä ryhmä päätti yksimielisesti asettua hallituksen esityksen kannalle puolueen rekisteröintiin vaadittavien kannattajien määrään nähden.

Perheentupa uudisti ehdotuksensa, että esityksen 8 § muutettaisiin niin, että puolueiden koko talous tulisi julkisen valvonnan alaiseksi.

Siltanen huomautti, että tämä kysymys on liian laajakantoinen, jotta siitä voitaisiin päättää tässä ryhmäkokouksessa, joten hän ehdotti, että tässä vaiheessa katsottaisiin riittäväksi kun puolueiden tulot julkistetaan puoluetuen osalta ja hän ehdotti, että ryhmä hyväksyisi tältä osin valiokunnan mietinnön.

Raunio totesi, että valtion tarkastusvirasto voi milloin tahansa tarkastaa valtionapua nauttivan järjestön koko tilipidon ja näin ollen on tarpeetonta lähteä ottamaan siitä lakiin erityisiä säännöksiä.

Suoritetussa äänestyksessä valiokunnan mietintö hyväksyttiin suurella enemmistöllä.

Puheenjohtaja

Vuorikallio

Sihteeri

Henrik H. H. H. H.

Pöytäkirja tarkastettu:  
J. P. H. H.

J. P. H. H.

# SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maalis 21* kuun *68* p:nä 19 *68* klo *16.00.*

|                                 | Jaa | Ei |                                | Jaa | Ei |
|---------------------------------|-----|----|--------------------------------|-----|----|
| Aalto, Lyly <i>✓</i>            |     |    | Mattila, Veikko <i>✓</i>       |     |    |
| Ahonen, Arvo                    |     |    | Mäkelä, Ulf <i>✓</i>           |     |    |
| Brellin, Reijo <i>✓</i>         |     |    | Mäkinen, Väinö <i>✓</i>        |     |    |
| Burman, Pauli <i>✓</i>          |     |    | Nevalainen, Valde              |     |    |
| Eskman, Margit <i>✓</i>         |     |    | Niskanen, Esko <i>✓</i>        |     |    |
| Flinck, Antti <i>✓</i>          |     |    | Paananen, Ilmo <i>✓</i>        |     |    |
| Haapasalo, Kalervo <i>ilman</i> |     |    | Paasio, Rafael <i>✓</i>        |     |    |
| Halme, Antti                    |     |    | Paasivuori, Tytti <i>✓</i>     |     |    |
| Hella, Veikko <i>✓</i>          |     |    | Partanen, Ensi <i>✓</i>        |     |    |
| Hellsten, Veikko <i>✓</i>       |     |    | Pennanen, Antti <i>✓</i>       |     |    |
| af Hertlin, Kaarlo <i>✓</i>     |     |    | Perheentupa, Antti-V. <i>✓</i> |     |    |
| Hostia, Sulo <i>✓</i>           |     |    | <del>Pitkinen, Kaarlo</del>    |     |    |
| Hykkästä, Heikki <i>✓</i>       |     |    | Punttila, L. A. <i>✓</i>       |     |    |
| Häkkinen, Eero <i>✓</i>         |     |    | Raunio, Eino <i>✓</i>          |     |    |
| Kalevalainen, Meeri <i>✓</i>    |     |    | Rodén, Akseli <i>✓</i>         |     |    |
| Karkkainen, Urho <i>✓</i>       |     |    | Salama, Aune <i>✓</i>          |     |    |
| Knuutila, Sakari <i>✓</i>       |     |    | Salo, Arvo                     |     |    |
| Kokkonen, Veikko <i>✓</i>       |     |    | Sandelin, Valdemar <i>✓</i>    |     |    |
| Koskinen, Artturi <i>✓</i>      |     |    | Siltanen, Sylvi <i>✓</i>       |     |    |
| Kuusela, Pekka <i>✓</i>         |     |    | Sirén, Eino <i>✓</i>           |     |    |
| Käkelä, Valtteri <i>✓</i>       |     |    | Takki, Uuno <i>ilman</i>       |     |    |
| Laaksonen, Mikko <i>✓</i>       |     |    | Terästö, Edla <i>✓</i>         |     |    |
| Leskinen, Väinö <i>✓</i>        |     |    | Tikkanen, Viljo <i>✓</i>       |     |    |
| Lillqvist, Boris <i>✓</i>       |     |    | Vilponiemi, Väinö <i>✓</i>     |     |    |
| Lindeman, Lars                  |     |    | Virtanen, Viljo <i>✓</i>       |     |    |
| Linna, Ilmari <i>✓</i>          |     |    | Voutilainen, Uki <i>✓</i>      |     |    |
| Luja, Sinikka <i>✓</i>          |     |    | Väyrynen, Antero <i>✓</i>      |     |    |
| Matilainen, Kalle <i>✓</i>      |     |    | <i>Koivisto</i>                |     |    |
|                                 |     |    | <i>Raehikainen</i>             |     |    |

*Pöytäkirja  
Kokous  
Pöytäkirja  
Kokous*

# SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Sos.-dem. eduskuntaryhmän kokous *maalis 21* p:nä 19*68* klo *16.00.*

|                                 | Jaa | Ei |                                      | Jaa | Ei |
|---------------------------------|-----|----|--------------------------------------|-----|----|
| Aalto, Lyvi                     |     |    | Mattila, Veikko                      |     |    |
| Ahonen, Arvo                    |     |    | Mäkelä, Ulla                         |     |    |
| Brellin, Reijo                  |     |    | Mäkinen, Väinö                       |     |    |
| Burman, Pauli                   |     |    | Nevalainen, Valde                    |     |    |
| Eskman, Marjo                   |     |    | Niskanen, Esko                       |     |    |
| Flinck, Anni                    |     |    | Paananen, Ilmo                       |     |    |
| Haapasalo, Kalervo <i>ilom</i>  |     |    | Paasio, Rafael                       |     |    |
| Halme, Antti                    |     |    | Paasivuori, Tytti                    |     |    |
| Helle, Veikko                   |     |    | Partanen, Eino                       |     |    |
| Hellsten, Voitto                |     |    | Pennanen, Antti                      |     |    |
| Heurlin, Kaarlo                 |     |    | Perheentupa, Antti                   |     |    |
| Hostila, Sulo                   |     |    | <del>Pitsinki, Kaarlo</del>          |     |    |
| Hykkäälä, Heikki                |     |    | Puntila, L. A.                       |     |    |
| Häkkinen, Eero                  |     |    | Raunio, Eino                         |     |    |
| Kalavainen, Meeri               |     |    | Rodén, Akseli                        |     |    |
| <i>Karkinen</i><br>Knuuti, Urho |     |    | Salama, Aune                         |     |    |
| Knuuttila, Sakari               |     |    | Salo, Arvo                           |     |    |
| Kokkola, Veikko                 |     |    | Sandelin, Valdemar                   |     |    |
| Koskinen, Artturi               |     |    | Siltanen, Sylvi                      |     |    |
| Kuusi, Pekka                    |     |    | Sirén, Eino                          |     |    |
| Käkelä, Valtteri                |     |    | Takki, Uuno <i>ilom</i>              |     |    |
| Laaksonen, Mikko                |     |    | Terästö, Eino                        |     |    |
| Leskinen, Väinö                 |     |    | Tikkanen, Ville                      |     |    |
| Lillqvist, Bron                 |     |    | Vilponiemi, Väinö                    |     |    |
| Lindeman, Lars                  |     |    | Virtanen, Vilho                      |     |    |
| Linna, Ilmari                   |     |    | Voutilainen, Uki                     |     |    |
| Luja, Sinikka                   |     |    | Väyrynen, Antero                     |     |    |
| Matilainen, Kalle               |     |    | <i>Koristo</i><br><i>Raehikainen</i> |     |    |

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa 21 päivänä maaliskuuta 1968 alkaen klo 19.00. Puhetta johti Veikko Helle. Läsnä kts. liite. Sihteerinä toimi I.J. Kolamo. Pöytäkirjan tarkastajat Aune Salama ja Valdemar Sandelin.

1 §.

Nimenhuudon jälkeen hallituksen muodostaja Mauno Koivisto ilmoitti, että hallituksen syntymäpäivä ei ole tämä päivä, mutta ehkä huomina. Koivisto totesi hallitusohjelmaluonnoksen kaikissa neuvotteluihin osallistuneissa puolueissa tulleen hyväksytyksi ja että keskustapuolueen neuvottelijat olivat nyt saaneet keskustapuolueen puoluevaltuuskunnalta riittävät valtuudet. Ratkaisulta vientimaksukysymyksessä näyttää nyt siirtyneen keskustapuolueen eduskuntaryhmälle. Koiviston mielestä keskustapuolueen valtuuskunnan päätös siitä, että kasvupakettiin kerätäisiin vientimaksuina vain 600 milj.mk. ei muodotune esteeksi myönteisen ratkaisun löytämiselle, koska sillä ei kuitenkaan sidota vientimaksuja muilta osin. Koivisto ilmoitti edelleen, että seuraavana päivänä klo 12.30 pidettävässä neuvottelussa on tarkoitus sopia myös salkkujen jaosta. Hän oletti, että voimasuhteet tulevat olemaan samat kuin nykyisessäkin hallituksessa ja jos ruotsalainen kansanpuolue tulee mukaan, niin valtioneuvoston jäsenten lukumäärää tullaan lisäämään.

Todettiin, että klo 18.00 neuvottelussa sos.dem. neuvottelijoiden taholta oli esitetty, että hallitusohjelman kuntauudistusta koskeva kohta muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: